karus, šiaurės rytus ir pietryčius. Septyni mirusieji palaidoti aukštielninki, o vienas paguldytas ant dešiniojo šono, dešinioji jo ranka padėta po galva.

Metalinių dirbinių rasta tik keturiuose kapuose. Vieno kapo inventorių sudarė dvi juosmens srityje gulėjusios nedidelės žalvarinės pasaginės segės be liežuvėlių. Viena iš jų yra cilindrinėmis, o kita — aguoninėmis galvutėmis. Šalia abiejų segių išlikę kiek daugiau puvenų. Kiek aukščiau aptikta žalvarinių segtukų su rutuliuko formos galvutėmis. Be to, kape rasta paukščio kaulų.

Kitame kape, ant karsto, gulėjo du geležiniai raktai ir neįprastos formos akmeninis dirbinėlis—amuletas (?) su skulute pakabinimui.

Trečiajame kape, juosmens srityje, kairėje pusėje, rasta geležinė grandis ir prie jos akmeninis galąstuvėlis. Prie mirusiojo galvos, kairėje pusėje, buvo padėtas nulaužtas peilis, žirklės ir antras akmeninis galąstuvėlis.

Atrodo, kad kapai turėtų priklausyti laikotarpiui tarp XIV a. ir XVI a. vidurio.

ULIŪNŲ SENKAPIO (PANEVĖŽIO RAJ.) TYRINĖJIMAI 1971 M.

VYTAUTAS URBANAVIČIUS

Senkapis yra prie pat Uliūnų gyvenvietės, Panevėžio rajone, Velžio apylinkėje, apie 1 km į rytus nuo plento Panevėžys—Ramygala. 1971 m. buvo išlikusi apie 50×60 m didumo kalvos dalis, kurią iš visų pusių supa žvyro karjeras. Taigi pagrindinė senkapio dalis yra suardyta, keliolika metų eksploatuojant karjerą. Karjere dirbantys pasakoja, kad anksčiau niekas nekreipdavo dėmesio į ardomus kapus. Žmonių kaulus ir prie jų randamus įvairius metalinius daiktus išveždavę kartu su žvyru. Tik visai neseniai kasti žvyrą šioje kalvoje buvo uždrausta, ją pradėta saugoti kaip archeologinį paminklą.

Dalį senkapio 1959 m. ištyrė Panevėžio kraštotyros muziejus. Atkasti keli XVI—XVII amžių kapai, rasta Lietuvos ir Švedijos monetų, peilių, papuošalų.

1971 m. Panevėžio gelžbetonio konstrukcijų gamykla Nr. 1, eksploatuojanti Uliūnų žvyro karjerą, kreipėsi į Kultūros ministeriją, prašydama leisti eksploatuoti likusią kalvos dalį, kadangi tose vietose trūksta žvyro. Senkapį reikėjo skubiai ištirti.

Tai 1971 m. spalio mėn. ir padarė Lietuvos TSR Mokslų akademijos Istorijos institutas.

Tyrinėtoje kalvos dalyje rasta dar 70 nedegintų mirusiųjų kapų.

Mirusieji laidoti eilėmis, mediniuose karstuose, aukštielninki, ištiestomis kojomis, galva vakarų kryptimi.

43-se kapuose iš 70 mirusieji palaidoti visai be įkapių. Menkos įkapės ir kituose kapuose. Daugiausia tai Lietuvos—Lenkijos ir Švedijos XVI—XVII amžių monetos ir peiliai. Monetų rasta 13-koje kapų, peilių — 10-tyje kapų. Kartu su monetomis dažnai buvo aptinkamos ir odinės piniginės. Tik 3-se kapuose rasti žalvariniai žiedai — Nr. 13 ir 60 — juostiniai, moters kape Nr. 37 — su stiklinėm akutėm. Tik 3-se kapuose (Nr. 37, 40, 48) rasti diržai arba jų dalys, viename vyro kape (Nr. 19) galąstuvas.

Turtingiausiame moters kape Nr. 62 rasti 2 žalvariniai auskarai, 1 žalvarinė plokščia ažūrinė segė ir 1 žalvarinė saga su kilpute.

Vyrų kapuose Nr. 40 ir 42 rasta po geležinį pentinį kirvį.

Senkapis datuojamas XVI—XVII amžiais. Dalis mirusiųjų, galimas daiktas, palaidoti XVIII a. Apie ankstyvesnius kapus duomenų nėra.

KITI 1970—1971 M. TYRINĖTI KAPINYNAI

Aleknonys-Radastos, Alytaus raj.

Alytaus kraštotyros muziejus 1970 m. kasinėjo žvyrduobių suardytos gyvenvietės ir kapinyno likučius. Atidengtas apie 33 m^2 plotas. Rasta puodų šukių brūkšniuotu ir grublėtu paviršiumi, taip pat truputis žiestų. Kartu rasti du apardyti kapai. Mirusieji laidoti nedeginti, kapai buvę apdėti akmenimis. Prie griaučių gulėjo du žalvariniai rombinio piūvio vielos antsmilkiniai, dvi žalvarinės šaukštinės antkaklės, žalvarinė lankinė segė lenkta kojele ir dvi žalvarinės juostinės apyrankės. Radiniai leidžia kapus datuoti IV a.

Kasinėjimams vadovavo muziejaus direktorius H. Lizdenis.

Gintališkė, Plungės raj.

Telšių kraštotyros muziejus 1971 m. tęsė 1968—1969 m. vykdytus X—XIV a. kapinyno kasinėjimus[1]. Rasti dar 5 sudegintų mirusiųjų kapai ir kelios dešimtys apeiginių duobių. Sudegintų

[1] **V. Valatka,** Gintališkės kapinyno, Plungės raj., tyrinėjimai 1968—1969 metais. — Archeologiniai ir etnografiniai tyrinėjimai Lietuvoje 1968 ir 1969 m., Vilnius, 1970, p. 89—99.